

DK-i hossz tengelyű, ovális alakú szabadtéri kemencét is feltártunk, melynek nagy részét a mezőgazdasági munkák elpusztították. A sekély munkagödör DNy-i és ÉNy-i szélé mellett egy-egy kerek átmetszetű cölöphelyet figyeltünk meg, melyek talán ehhez az építményhez tartoztak. Az objektumok betöltéséből kézzel formált fedő- és fazéktöredékek, ill. korongolt szürke hombártöredékek kerültek felszínre. A 116+170 és a 116+230 km-szelvények között húzódó Ny-K-i irányú magaslaton egy öt sírból álló temetőrészlet is napvilágra került, mely a domborzati viszonyok alapján a Ferenc-csatorna felé tovább folytatódhat. A lekerekített sarkú téglalap alakú sírok DK-ÉNy vagy D-É tájolásúak voltak, melyeket a temetés után néhány évtizeddel kiraboltak, úgy, hogy néha csak egy-két csont maradt a sírokban. Két esetben a sírra ásott rablógödröket is meg tudtuk figyelni, ill. az egyik rablójárathoz került elő a sírba helyezett miniatűr füles edény. Az öt sír közül háromba nőt, egybe férfit és egybe fiatal felnőttet temettek el. Az egyik női sírban a bokák körül nadrág aljának gyöngyhímzését dokumentáltuk, melyet egy-egy sorba rögzítettek a ruha alá. A női sírokban gyöngyöket, ill. az egyikben egy bronz lemezkarperecet, a férfisírban pedig egy rossz megtartású babérlevél alakú vas lándzsahegyet találtunk. Az ismeretlen nemű sírban bronzfibulát és egy vaskést bontottunk ki.

Az *Árpád-kori* településobjektumok a 116+220 km-szelvénytől ÉK-re, a Ny-K irányú magaslaton kerültek elő, főként bronzkori jelenségek közelében. Az egyik kerek alakú Árpád-kori és egy nagyméretű, ovális alakú bronzkori gödör közötti beásás alján egy fiatal borjú egész vázát bontottuk ki. A gödrök hosszúka ovális vagy kerek alakúak, faluk egyenesen szűkülő, vagy felső részén bővülő, majd szűkülő volt. Előkerült egy É-D-i hossz tengelyű, lekerekített sarkú téglalap alakú, a nyelési szint alá 6–20 cm-rel mélyedő, letaposott padlójú ház is, melynek nagy része a feltárási területen kívülre esett. A ház É-i falának középső részén egy szögletes alakú cölöphelyet találtunk, a padlón pedig egy fél malomkövet bontottunk ki. Az objektumokból kézi korongon készített fazék perem-, oldal- és aljtöredékek, ill. egy gödörből kézzel formált, kúpos alakú fedő került elő, melynek oldalán kerek átmetszetű fül volt. Több objektumban találtunk vastöredékeket (vaskés, vasalás) is.

A *középkori* (15–17. sz.) kerek és szögletes alakú, ívelten bővülő vagy egyenesen szűkülő falú, egyenes vagy ívelt aljú gödrök a lelőhely ÉK-i részén, a 115+650 és a 115+800 km-szelvények között, a homokdombon helyezkedtek el. A gödrök között egy ÉNy-DK-i hossz tengelyű, lekerekített sarkú téglalap alakú ház részletét is feltártuk, melynek fele a feltárási területen kívülre esett. Az objektumokból vékony falú fedőhornyos fazék, korsó, lábas fazék és grafitos soványítású bécsi fazék töredékei kerültek elő. Több gödörben szarvasmarha és kutya vázmaradványokat dokumentáltunk.

Az *újkor* (18. sz.) objektumok főként a lelőhelyet kettévágó földúttól, ÉK-re, a 116+270 és a 116+320

km-szelvények között, egy mélyebb fekvésű részen, ill. a Ny-K-i irányú magaslat DNy-i lejtőjén kerültek elő. A kerek vagy szögletes alakú gödrökből állatcsontok és mázas edénytöredékek kerültek felszínre. A gödrök között egy közel 16 m² alapterületű, négyszögletes alakú épületet is feltártunk, melynek a K-i oldalához építették a kerek alakú kemencéjét.

A leletek az elsődleges feldolgozásukat követően a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezeténél kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Bottyán Katinka, Bedő Valér, Kajtár Norbert és Kádár László technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI

44. Beleg, Csigás-Kúti-dűlő (KÖH 19684)

(Somogy megye) Ó, Ró

Nagyatád környékén szennyvízvezeték kiépítését tervezték, ennek kapcsán 2010. júliusban hatástanulmány készítése céljából terepbejárásokat végeztünk, melynek során négy ismert lelőhely területét pontosítottuk és 3 új lelőhelyet találtunk.

A Kutas és Beleg között elterülő lelőhely területét pontosítottuk. Megállapítottuk, hogy ez az út É-i oldalára is átér, bár határai itt nem voltak meghatározhatóak, mert csak egy kisebb tábla volt itt bejárható. Az úttól D-re is megnöveltük korábbi kiterjedését. A nagy mennyiségű római kerámia mellett kevés őskorit is találtunk.

Munkatársak: Gál Zoltán, Nyári Zsolt, Cserép Tamás.

MOLNÁR ISTVÁN

45. Berettyóújfalu, Beru-4 jelű kutatófúrás (KÖH 59818)

(Hajdú-Bihar megye) B, Sza

A Berettyóújfalu közigazgatási határában lévő Berettyóújfalu-4 jelű szénhidrogén fúrás pont területén 2010. március 1-jén végeztük el a régészeti megelőző feltárást. A lelőhely emlékenyanyagot tartalmazó gödrei két korszakból származnak. Jelentős mennyiségű késő bronzkori kerámiaanyag került elő két nagyobb gödörből. Érdekesebb lelet volt az egyik gödör alján talált szarvasagancs. Három méhkas alakú gödörben a római császárkori szarmata időszakból származó néhány darab korongolt és kézzel készített kerámiatöredéket találtunk.

Munkatársak: Fehér Csaba, Koroknai Zsolt rajzoló, Janka Edvárd fényképész.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

46. Berkesd, Tekenős-dűlő (KÖH 68637)

(Baranya megye) B

2010. március 30. és április 1. között a Horvát Tranzit gázvezeték nyomvonalára eső HT-79 jelű régészeti lelő-

helyen megelőző feltárást végeztünk. A kutatott 674 m²-en 34 objektumot tártunk fel. A humuszosítás után szórta mutatkoztak a régészeti jelenségek, szinte a teljes területen. Kisebb gödrök mellett nagy mennyiségű cölöphelyet tártunk fel, feltehetően egykori felszíni épületek nyomait. Leletanyag csak néhány gödörből került elő, ez alapján a telepet a késő bronzkor időszakához köthetjük. Kevés állatcsont mellett főleg kerámia került elő az objektumokból, egy öntőminta, a felszínről néhány kovát gyűjtöttünk.

Munkatársak: Bodródi Miklós, Nagy Norbert, Fenyvesi Anita.

VOICSEK VANDA

47. Berzence határa

(Somogy megye) Ó, LT, Ró, Kk

Berzence területén 2010. november 8–11. között terepbejárást végeztünk, melynek során 6 új lelőhelyet regisztráltunk: *Bukvina V.* (KÖH 76467); *Nagy-és Kisgerendai-dűlő III. és IV.* (76469, 76471); *Lipótháza-dűlő* (76473); *Vadaskerti-dűlő* (76475); *Vadaskerti-árok* (76477). A lelőhelyek kora az őskortól a késő középkorig terjed. A Lipótháza-dűlőben fekvő, 15–17. századi kerámiával jelzett lelőhely feltehetően a középkori oklevelekben Lippahas néven szereplő településsel azonosítható.

Munkatársak: Miklós Gergely, Rózsás Márton, Sternád Vilmos.

ZATYKÓ CSILLA

48. Bezenye határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, LT, Ró

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Bezenye határában hét lelőhelyen haladt keresztül a nyomvonal, itt három korábban ismeretlen lelőhely került elő a vizsgálat során: *Országhatár-dűlő VII.*, *Alsókövesúti-dűlő II.*, *Hegyeshalmi úttól délre* (KÖH 74399, 74401, 74405).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

49. Bezi, Faluhely-dűlő

(KÖH 31095)

(Győr-Moson-Sopron megye) V, LT, Á, Kk

Célkitermelő területén végeztünk megelőző feltárást 2010. március 4. és július 22. között. A terepbejárás és a 2009. évi megfigyelés eredményei alapján Árpád-kori falu feltáráására számítottunk. Elő is került néhány szórványos középkori és késő középkori objektum, az Árpád-kori falu azonban a lelőhelytől É-i irányba, a célkitermelő által nem érintett dombháton terülhet el.

A megelőző feltárást által érintett 2,5 hektárnyi területen 437 objektumot dokumentáltunk. Az előkerült mintegy 50 településobjektum a kevés atipikus kerámiatöredék alapján őskori településhez tartozhatott. Az Árpád-kori objektumok száma is csekély, csupán néhány tucat. A késő középkor időszakából származik néhány kút vagy ciszterna, ill. egy nagy árokrendszer, ami esetleges állattartásra utal (a ciszternák egyikében 2 teljes marhacsontváz is előkerült).

A legnagyobb meglepetést a *korai és kései vaskorból* származó temető előkerülése szolgáltatta. A HaC-periódusra datálható, erősen megszántott urnatemető szinte teljes egészét sikerült feltárni, 100 feletti sírszámával a Dunántúl legnagyobb ilyen jellegű temetői közé tartozik. A gazdag kerámiaanyag a csekély sírmélység és a rossz égetés miatt igen rossz állapotú. A területen megfigyelt 7 körárok szintén a kora vaskorra keltezhető, sírmaradványt csak az egyik közepén figyeltünk meg, annak is csak a legalját.

A *kelták* temetőjüket valószínűleg az akkor még látható halmok miatt nyitották meg a területen: a kisebb Hallstatt-kori urnasírok közül többet vág kelta temetkezés, a kelta sírkerítő-árkok ugyanakkor szemmel láthatólag a halmokhoz vannak igazítva. A kelta sírok egy része rabolt: a rablógödröket pontosan a sírokra ásták rá, így közel egykorú rablásról lehet szó. A nem rabolt halmok gazdag leletanyaga (bőséges ékszemmeléklet, fegyverek) gazdag társadalomról tanúskodik. Néhány sír szuperpozíciója több generáció idetemetkezését bizonyítja.

BÍRÓ SZILVIA – MOLNÁR ATTILA

50. Bezi, Kastély-tábla

(KÖH 74333)

(Győr-Moson-Sopron megye) U, B

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Bezi és Enese határán, Péterháza-puszta környékén futó nyomvonal a középkori Péterháza D-i részét keresztezi, ezen a részen több nagy kiterjedésű, a korábbiak során már ismert lelőhelyet pontosítottunk. Egy korábban ismeretlen lelőhelyet is találtunk újkőkori és bronzkori felszíni telepnyomokkal.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

51. Békéscsaba, Balassa utca

(KÖH 3125)

(Békés megye) LT, Sza, Á, Kk

Gépipari összeszerelő csarnok építéséhez kapcsolódóan 2010. júliusban a lelőhelynek a csarnokhoz vezető út útépítésével érintett szakaszán folytattunk megelőző